

Dumondas e respostas davart cundiziuns da basa ed admissiun

Furmaziun supplementara linguas chantunalas per il stgalim primar

ediziun avust 2011

1. Jau sun ina persuna d'instrucziun da scola primara en ina vischnanca grischuna. Pos jau frequentar la furmaziun supplementara?

Il chantun As garantescha in plaz da furmaziun supplementara sche Vos essas vegnì/-da elegì/-da da Voss purtader da scola entaifer ses contingent per la furmaziun supplementara linguas chantunalas e sche Vos adempris las cundiziuns da participaziun. Mintga purtader da scola ha il dretg per in plaz da scolaziun supplementara per mintga classa che vegn instruida en ina lingua chantunala sco lingua estra sin il stgalim primar. Sche Vos udis tar quai contingent decida il purtader da scola.

2. Jau sun vegnì tschernì-/da da mes purtader da scola per la furmaziun supplementara linguas chantunalas e fatsch part dal contingent. Tge elements da la furmaziun supplementara stos jau frequentar?

Vos essas persuna d'instrucziun en ina *scola primara tudestga cun talian sco 1. lingua estra:*

Vos stuais frequentar ils dus elements da furmaziun supplementara «cumpetenzza linguistica» e «cumpetenzza metodologica». Vos chattais tut las infurmaziuns latiers en la brochura «Furmaziun supplementara talian per scolas primaras tudestgas».

Vos essas persuna d'instrucziun en ina *scola primara tudestga cun rumantsch sco 1. lingua estra:*

Sche Vossa lingua materna è rumantsch, stuais Vos be frequentar l'element da furmaziun supplementara cumpetenzza metodologica. Sche Vossa lingua materna n'è betg rumantsch sclerescha la Scola auta da pedagogia dal Grischun cun Vos il basegn per ina furmaziun supplementara en cumpetenzza linguistica. L'element da furmaziun supplementara cumpetenzza metodologica stuais Vos frequentar en mintga cas. Vos chattais tut las infurmaziuns latiers en la brochura «Furmaziun supplementara rumantsch per scolas primaras tudestgas».

Vos essas persuna d'instrucziun en ina *scola primara rumantscha cun tudestg sco 1. lingua estra:*

Vos na stuais betg frequentar ina furmaziun supplementara en cumpetenzza linguistica. L'element da furmaziun supplementara cumpetenzza metodologica stuais Vos frequentar en mintga cas. Vos chattais tut las infurmaziuns latiers en la brochura «Furmaziun supplementara tudestg per scolas primaras rumantschas».

Vos essas persuna d'instrucziun en ina *scola primara taliana cun tudestg sco 1. lingua estra:*

Vos avais la pussaivladad d'absolver individualmain ina furmaziun supplementara en cumpetenzza da lingua. L'element da furmaziun supplementara cumpetenzza metodologica stuais Vos frequentar en mintga cas. Vos chattais tut las infurmaziuns latiers en la brochura «Furmaziun supplementara tudestg per scolas primaras talianas».

3. Jau sun vegnì tschernì-/da da mes purtader da scola per la furmaziun supplementara linguas chantunalas e fatsch part dal contingent. Pos jau cumenzar immediat cun la furmaziun supplementara?

Voss purtader da scola sto inoltrar per Vos tar l'Uffizi per la scola populara ed il sport (USS) ina dumonda per l'admissiun entaifer il contingent. Uschè prest che la decisiun d'admissiun positiva è avant maun pudais Vos cumenzar cun la furmaziun supplementara.

4. Con gronds è il contingent en ina vischnanca cun ina classa cumbinada?

Mintga purtader da scola ha per classa in plaz da furmaziun supplementara qvd. per ina classa cumbinada mo in plaz da furmaziun supplementara.

5. Con gronds è il contingent per instituziuns cun scolas spezialas ?

Las instituziuns cun scolas spezialas vegnan infurmas cun scrivers separads davart lur contingent. Tut tenor grondezza han ellas il dretg a 1 – 3 plaz da furmaziun supplementara, premess che quels vegnian duvrads per l'instrucziun da linguas estras en l'instituziun.

6. Jau na fatsch betg part dal contingent da mes purtader da scola resp. na sun betg vegnì tschernì/-da d'in purtader da scola per la furmaziun supplementara. Sai jau tuttina frequentar la furmaziun supplementara ?

Vus pudais far ina dumonda d'admissiun tar l'Uffizi per la scola populara ed il sport sco persuna d'instrucziun ordaifer il contingent. Sch'i ha avunda capacitads avant maun san era persuna d'instrucziun ordaifer il contingent vegnir acceptadas e frequentar la furmaziun supplementara sin agens custs. En quai cas na sa participescha il chantun dentant betg als custs ed il dretg da substituziun n'exista betg.

7. Pon be persunas d'instrucziun da la 3. fin la 6. classa sa participar a l'instrucziun supplementara?

Na. Ils purtaders da scola pon era tscherner persunas d'instrucziun che instrueschan sin in stgalim pli bass u sco scolast spezialisà. L'USS po permetter l'access a la furmaziun supplementara a tuttas persunas d'instrucziun che disponan d'in diplom reconuschì da scolast primar u scolast spezialisà resp. che han ina permissiun da dar scola definitiva el chantun Grischun e che adempleschan las premissas d'admissiun en las spartas cumpetenza linguistica e cumpetenza metodologica.

8. Sco premissa d'admissiun vegn pretendì ina scolaziun da basa metodica e didactica per l'instrucziun d'ina segunda lingua. Tge munta quai?

La furmaziun supplementara en cumpetenza metodologica cuzza mo in di e sa basa sin quai che las persunas d'instrucziun hajan gia ina scolaziun da basa metodica e didactica per l'instrucziun da la lingua estra correspondent. Quella scolaziun da basa han els u absolvì en il rom da la qualificaziun tar l'introducziun da l'instrucziun d'ina segunda lingua (ZSU) l'onn 1999/2000 u en il rom da lur scolaziun da basa a la scola auta pedagogica. Persunas d'instrucziun che n'han anc betg il dretg d'instruir ina segunda lingua (p. ex persunas d'instrucziun spezialisadas en la domena lavurs manualas ed economia da chasa) ston frequentar la scolaziun metodica e didactica da duas emnas a la Scola auta da pedagogia dal Grischun avant che pudair frequentar la furmaziun supplementara.

9. Sco ulteriura premissa d'admissiun per las furmaziuns supplementaras en talian e rumantsch vegnì pretendì che la cumpetenza da lingua en la lingua d'arriv saja almain al nivel B1. Tanscha mia qualificaziun fatga en il rom dal ZSU sco cumprova u sto jau far il test da classificaziun?

La qualificaziun ZSU da l'onn 1999/2000 aveva la finamira da manar las persunas d'instrucziun al nivel B1. La cumpetenza linguistica che las persunas d'instrucziun han ozendi effectiv è fitg eterogen. Intginas han gia in nivel da cumpetenza linguistica pli aut che B1, autras in nivel pli bass. Per quai motiv è il test da classificaziun obligatorics per tuttas persunas d'instrucziun che n'han betg in certificat da lingua reconuschì internaziunalmain. Be uschè pon ins garantir ch'ils purtaders da scola elegian las persunas d'instrucziun ch'èn adattadas per la furmaziun supplementara e che las persunas d'instrucziun vegnian partidas en ils dretgs curs da lingua.

10. Jau hai gia frequentà ina furmaziun equivalenta. Ma vegn quella quintada vitiers?

Gea, furmaziuns equivalentas na ston betg vegnir absolvidas anc ina giada da las persunas d'instrucziun. Sche las furmaziuns absolvidas èn equivalentas ni betg, decida l'Uffizi per la scola populara ed il sport. Faschai per quai intent ina dumonda a l'Uffizi per la scola populara ed il sport per relaschar elements da la furmaziun supplementara. Il formular correspondent chattais Vus sin la pagina d'internet da l'uffizi (→ www.av.sr.ch/kantonssprachen).

11. Co m'annunziel jau per ils singuls curs da la furmaziun supplementara?

Avant che Vus as pudais annunziar per ils singuls curs da la furmaziun supplementara, duvrais Vus la decisiun d'admissiun da l'Uffizi per la scola populara ed il sport. Cura che la decisiun d'admissiun è avant maun, as annunziat directamain tar l'offerent dals curs. Ils formulars d'annunzia chattais Vus sin la pagina d'internet da l'uffizi (→ www.av.sr.ch/kantonssprachen).

12. Sco participant entaifer il contingent hai jau per la furmaziun supplementara en cumpetenza da lingua il dretg sin ina substituziun. La furmaziun supplementara ha dentant lieu la saira durant mes temp liber. Co funcziuna quai?

Il dretg da substituziun vala era per curs che Vos frequentais durant Voss temp liber. Vos sa cunvegnis cun Voss purtader da scola cura ed en tge furma che Vos pudais retrair Voss dretg da substituziun. Quella regulaziun simplifitgescha als purtaders da scola da chattar substituents e d'entrar sin ils giavischs da las personas d'instrucziun.

13. Ins po era retrair il dretg da substituziun cun lecziuns da sustegn. A quantas lecziuns da sustegn han ins il dretg?

Il dumber da las lecziuns da sustegn ch'ins po retrair dependa dal dumber dals nivels ch'ins ha frequentà en la furmaziun supplementara da cumpetenza linguistica (cfr. la dumonda avant). Per la furmaziun supplementara en cumpetenza metodologica n'han ins betg il dretg ad ina substituziun. Sch'ins quinta enturn il dretg ad in di da substituziun en lecziuns da sustegn, lura correspunda in di da substituziun a ses sis lecziuns da sustegn resp. in mez di a 3 lecziuns da sustegn. Sch'ins persona d'instrucziun (entaifer il contingent) ha sin fundament da la furmaziun supplementara absolvida en cumpetenza linguistica p. ex. il dretg a 10 dis da substituziun, lura correspunda quai a 60 lecziuns da sustegn.

14. En tge furma pon ins retrair las lecziuns da sustegn?

Co il dretg da substituziun vegn retratgs sto vegnir reglà tranter la persona d'instrucziun ed il purtader da scola. Il chantun surlascha als purtaders da scola il spazi d'organisaziun il pli grond pussaivel per pudair prender en mintga cas singul la megira decisiun. Pussaivel èn p. ex. singulas lecziuns da sustegn durant las emnas da scola, entiras emnas da sustegn, cumbinaziuns da lecziuns da sustegn ed emnas da sustegn u era autras schliaziuns.

15. Co è la substituziun reglada tar ina piazza parziala?

Il dretg da substituziun è independent dal grad d'engaschi da la persona d'instrucziun. Exista p. ex. il dretg a 10 dis substituziun vala il medem quantum era per ina persona d'instrucziun cun ina piazza parziala.

16. Co èsi d'agir sch'i na reussescha betg da chattar ina substituziun?

Tenor la lescha da scola èn il purtaders da scola obligads da metter a disposiziun substituziuns. Ils purtaders da scola pon decider sezs – en cunvegna cun la persona d'instrucziun pertutgada – cura e co che la substituziun duai vegnir «retratga» (cfr. las dumondas avant). Uschè pon els reagir a moda flexibla sin in stretg. N'èsi p. ex. durant in mez onn betg pussaivel da chattar ina substituziun, po il dretg da substituziun vegnir retratg durant il proxim mez onn.

17. Fin cura stos jau terminar la furmaziun supplementara?

Da principi duessas Vos avair terminà l'entira furmaziun supplementara enfin la fin da l'onn 2014. Il motiv è ch'il chantun garantescha la realisaziun dals moduls da furmaziun supplementara mo fin a quai termin.

18. La purschida da furmaziun supplementara chantunala vala be fin la fin da l'onn 2014. Po in purtader da scola era mo far valair fin a quai termin dretgs finansials visavi il chantun?

Na, las contribuziuns chantunals als purtaders da scola per ils custs da substituziun imputabels ed era las pauschalas chantunals per las scolaziuns cun certificat sin via individuala pon ins far valair era suenter quai termin.

19. Pon ins liar la participaziun a la furmaziun supplementara entaifer il contingent p. e.x. a la cundiziun che la persona d'instrucziun instrueschi suenter durant almain 2-3 ans a nossa scola?

Gea, talas obligaziuns tranter il purtader da scola e la persona d'instrucziun pon vegnir fixadas. Per cas che ina furmaziun supplementara en cumpetenza linguistica è necessaria, proponin nus da stipular ina cunvegnientscha davart la furmaziun supplementara avant che cumenzar la furmaziun supplementara. Lien pon ins p. ex. fixar il suandants puncts:

Durant la furmaziun supplementara:

- Visada da la piazza tras il purtader da scola per motivs chaschunai da la persona d'instrucziun; obligaziun da pagar enavos ina part u tut las contribuziuns per la furmaziun supplementara
- Visada da la piazza tras la persona d'instrucziun; obligaziun da pagar enavos ina part u tut las contribuziuns per la furmaziun supplementara

Suenter la furmaziun supplementara:

- Obligaziun da la persona d'instrucziun d'instruir a la scola durant almain XY onns (e tar ina visada da la piazza tras il purtader da scola per motivs chaschunai da la persona d'instrucziun: obligaziun da pagar enavos ina part u tut las contribuziuns per la furmaziun supplementara).
- Obligaziun da la persona d'instrucziun da pagar enavos contribuziuns per la furmaziun supplementara, sche la visada succeda entaifer XY onns (graduaziuns: en l'emprim onn CHF XZ; en il segund onn CHF YZ e.u.v.)

Resguardai enten formular las suandantas directivas:

- La cunvegna sto vegnir fatga avant ch'entschaiver la furnaziun supplementara.
- La summa ch'è da pajar enavos sco era il spazi da temp, durant il qual ina visada effectuescha ina obligaziun da pajar enavos, ston vegnir fixads.
- La cunvegna sto vegnir fixada uschè clar che la persuna d'instrucziun sa vi da tge ch'ella è.
- La durada d'ina obligaziun eventuala da pajar enavos è da limitar temporalmain. Per regla è in spazi da temp da 2 fin 3 onns giustificabel.
- La summa ch'è da pajar enavos suenter la fin da la furnaziun supplementara ha dad esser degressiva, quai vul dir ch'ella ha da prender giu en il decurs dal temp.

Cunvegna davart pajar enavos custs da furnaziuns supplementaras n'èn plinavant betg valaivlas illimitadamain:

- Chala il purtader da scola cun il manaschi da scola, scroda il dretg per restituziun.
- L'obligaziun scroda era, sche la piazza sto vegnir smessa per motivs da sanadad.
- La libertad persunala dals lavurants na dastga betg vegnir restrenschiada excessivamain.

Ina tala cunvegna davart la furnaziun supplementara creescha ina situaziun clara e serva uschè bain a la persuna d'instrucziun sco era al purtader da scola.

20. Ina persuna d'instrucziun mida durant la furnaziun supplementara la scola entaifer il chantun. Ha il purtader da scola il dretg ad in ulteriur plaz da furnaziun supplementara da contingent?

Na, il purtader da scola n'ha betg il dretg per in ulteriur plaz da furnaziun supplementara da contingent.

Nus recumandain perquai da far ina cunvegna davart la furnaziun supplementara tranter il purtader da scola e la persuna d'instrucziun e d'eleger ils participants a moda minuziusa.

Il contingent da furnaziun supplementara appartegna al purtader da scola. Il purtader da scola po perquai decider sche la persuna d'instrucziun che mida scola dastga cuntinuar cun la furnaziun supplementara entaifer ses contingent. Sch'il purtader da scola decida che la persuna d'instrucziun na dastga betg cuntinuar cun la furnaziun supplementara entaifer ses contingent, scroda il dretg correspondent da la persuna d'instrucziun.

En cas da direzza po il purtader da scola trametter ina autra persuna d'instrucziun ad elements da la furnaziun supplementara anc betg cumenzads.

21. Ina persuna d'instrucziun mida durant la furnaziun supplementara il chantun. Ha il purtader da scola il dretg ad in ulteriur plaz da furnaziun supplementara da contingent?

Na, vesair latiers la resposta tar dumonda nr. 20.

22. Co statti cun il dretg per ina piazza entaifer il contingent en cas da malsogna, tar mortoris etc.?

Vesair latiers la resposta tar dumonda nr. 20, oravant tut la part tar ils cas da direzza.

23. Tge capita, sche la persuna d'instrucziun restituescha sin fundament dad ina cunvegna ina part dals custs (era al chantun)? N'ha il purtader da scola anc adina betg il dretg ad in ulteriur plaz da furnaziun supplementara da contingent?

Na, il purtader da scola n'ha nagin dretg ad in ulteriur plaz da furnaziun supplementara da contingent.

La cunvegna davart la furnaziun supplementara vegn fatga tranter il purtader da scola e la persuna d'instrucziun. Lien pon ins be fixar ina restituziun dals custs al purtader da scola. Il purtader da scola po dentant far la dumonda per in plaz da furnaziun supplementara ordaifer il contingent

24. Datti in cunfin da vegliadetgna per l'access a la furnaziun supplementara?

Na, in cunfin da vegliadetgna na datti betg. La furnaziun supplementara è averta per tut las personas d'instrucziun ch'adempleschan las premissas d'admissiun.